

ZPRÁVA O TRHU VÍNA A VINNÝCH HROZNŮ

Vývoj cen průmysl. výrobců:

- víno bílé lahvové.....	- Kč/l
- víno bílé sudové.....	- Kč/l
- víno červené lahvové.....	- Kč/l
- víno červené sudové.....	- Kč/l
↑ jakostní bílé lahvové.....	60,20 Kč/l
↑ jakostní červené lahvové.....	60,40 Kč/l

Obsah:

Komoditní zpravodajství.....	1
Informace o cenách vína.....	2
Zahraniční obchod ČR.....	3
Informace ze zahraničních trhů.....	7
Aktuality	9

Komoditní zpravodajství

Cena průmyslových výrobců vína

Průměrná cena průmyslových výrobců **bílého vína lahvového stolního** v dubnu 2024 nebyla stanovena pro nedostatečný počet respondentů. U **červeného lahvového vína** byla stejná situace, proto nepřinášíme průměrné ceny v tomto období.

Průměrná cena sudového bílého a červeného vína nebyla stanovena pro nedostatečný počet respondentů. Nelze je považovat za reprezentativní, neboť ve sledovaném období nebyl zaznamenán jejich výskyt u dostatečného množství výrobců.

Průměrná cena **bílého jakostního vína lahvového** podle šetření TIS^{ČR} SZIF v dubnu 2024 uzavírala na úrovni 60,20 Kč/l. Cena **červeného jakostního lahvového** vína tentokrát uzavírala na hodnotě 60,40 Kč/l. Průměrná cena bílého jakostního sudového vína ve sledovaném měsíci činila 47,30 Kč/l. Průměrná cena červeného jakostního sudového vína ve sledovaném období dosáhla hodnoty 55,50 Kč/l.

Zahraniční obchod

Vinné hrozny, hroznová šťáva

V dubnu 2024 bylo do České republiky dovezeno celkem 3 723 t **stolních vinných hroznů** za průměrnou jednotkovou hodnotu 49,60 Kč/kg. Od počátku roku 2024 bylo dovezeno nejvíce hroznů z Indie, celkem 3 831 t za 48,40 Kč/kg (30,2 %), z Jižní Afriky 3 052 t hroznů za 64,80 Kč/kg (24,1 %) a z Německa 1 958 t (15,4 %).

Sušených vinných hroznů bylo ve sledovaném období nakoupeno celkem 265 t za 53,60 Kč/kg. Od začátku roku byly rozinky dováženy hlavně z Turecka (27,5 %; 427,7 t za 60,80 Kč/kg), dále z Číny (20,0 %; 310,3 t za 39,50 Kč/kg).

Hroznové šťávy bylo v dubnu 2024 dovezeno do ČR celkem 68 t. Z Itálie bylo dodáno za rok 2024 celkem 184,9 t (62,1 % za 41,90 Kč/kg) hroznové šťávy a z Německa celkem 95,0 t (31,9 %).

Víno

V období od 1.1. do 30.4.2024 bylo do České republiky **dovezeno celkem** 405 474 hl vína za průměrnou jednotkovou cenu 32,20 Kč/l. Podíl bílého vína na celkovém dovozu činil 45,9 % (186 192 hl za 23,50 Kč/l), podíl červeného vína činil 22,4 % (90 690 hl za 46,30 Kč/l). Ve sledovaném období bylo víno dodáváno převážně z Maďarska (124 111 hl za 16,80 Kč/l, tj. 36 %), ze Španělska (56 100 hl za 21,10 Kč/l, tj. 16 %) a z Itálie (37 636 hl za 51,90 Kč/l, tj. 11 %). Víno bylo dováženo hlavně v obalech nad 2 l (62,9 % v objemu 191 965 hl za průměrnou cenu 15,20 Kč/l).

Z České republiky bylo za období od 1.1. do 30.4.2024 **vyvezeno celkem** 10 770 hl vína za průměrnou jednotkovou hodnotu 111,70 Kč/l. Bílé víno se na uskutečněném vývozu podílelo 20,7 % (2 233 hl za 130,60 Kč/l) a červené 18,5 % (1 989 hl za 139,00 Kč/l). Hlavním odběratelem vína bylo ve sledovaném období (I-IV/2024) tentokrát Slovensko, kam bylo vyvezeno 3 859 hl (36,9 %) za 74,10 Kč/l.

Podíl objemového množství vyvezeného vína byl roven 2,65 % dovezeného vína, ve finančním vyjádření 9,21 %.

Pozn.: u dovozu a vývozu celkem je do položek zahraničního obchodu vedle tichých vín zahrnuto i víno šumivé a perlivé.

TIS^{ČR} SZIF

Informace o cenách vína

Ceny průmyslových výrobců vína v ČR

Datum zjištění ceny: duben 2024

Druh	Cena průmyslových výrobců (vážený průměr)				Prodané množství (hl)
	minimální	maximální	průměrná	změna proti III/24	
Víno bílé - lahvové	-	-	*	-	142
- sudové	-	-	-	-	15
- tetrapack	-	-	-	-	0
Víno červené - lahvové	-	-	*	-	131
- sudové	-	-	-	-	15
- tetrapack	-	-	-	-	0
Jakostní bílé lahvové celkem	47,70	70,00	60,20	2,70	6 048
z toho: Müller Thurgau	47,50	61,70	54,90	1,70	761
Veltlínské zelené	46,90	70,00	55,00	-0,40	1 325
Jakostní červené lahvové celkem	47,80	70,00	60,40	0,30	1 772
z toho: Frankovka	47,70	71,90	68,30	1,90	205
Svatovavřínecké	48,90	71,30	60,90	-1,30	199
Jakostní bílé sudové celkem	35,00	57,20	47,30	0,30	184
z toho: Müller Thurgau	35,00	41,00	38,10	-4,20	17
Veltlínské zelené	39,50	52,20	48,20	1,70	33
Jakostní červené sudové celkem	39,60	66,30	55,50	1,30	41
z toho: Frankovka	-	-	-	-	0
Svatovavřínecké	-	-	-	-	0
Šumivé	71,20	108,30	91,70	-3,40	4 896
Víno s přívlastkem	82,90	145,00	89,50	5,10	669

Poznámka: Cena průmyslových výrobců - cena, za kterou je víno odebíráno z výrobních podniků, bez dopravy a DPH.

Údaj o prodaném množství vína uvádí množství prodaného vína, ze kterého byly vypočteny ceny průmyslových výrobců. * = méně než 3 údaje

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Průměrná cena **lahvového jakostního bílého vína** celkem v dubnu 2024 proti březnu 2024 mírně posílala a uzavírala na hodnotě 60,20 Kč/l. Průměrná cena sledované odrůdy Müller Thurgau se zvýšila a uzavírala na hodnotě 54,90 Kč/l. U odrůdy Veltlínské zelené se průměrná cena snížila a uzavírala na hodnotě 55,00 Kč/l.

Průměrná cena **lahvového jakostního červeného vína** celkem se v dubnu 2024 proti předchozímu období zvýšila a uzavírala na hodnotě 60,40 Kč/l. U odrůdy Frankovka se cena zvýšila a dostala se na hodnotu 68,30 Kč/l (nárůst o 2,9 %). U odrůdy Svatoavřínecké se průměrná cena snížila a uzavřela na hodnotě 60,90 Kč/l.

Průměrná cena **sudového jakostního bílého vína** celkem v dubnu 2024 byla stanovena na úrovni 47,30 Kč/l. U sudového vína odrůdy Müller

Thurgau cena nakonec uzavřela na hodnotě 38,10 Kč/l. Průměrná cena sudového vína odrůdy Veltlínské zelené uzavřela na hodnotě 48,20 Kč/l.

U **sudového jakostního červeného vína** průměrná cena v dubnu 2024 byla stanovena na hodnotě 55,50 Kč/l. Vzhledem k nedostatečnému počtu respondentů za dané období, který nastal u odrůdy Frankovka, stejně tak i u Svatoavříneckého, nebylo možné stanovit jejich průměrnou cenu.

Průměrná cena **šumivého vína** v dubnu 2024 podle šetření TIS^{ČR} SZIF uzavírala na hodnotě 91,70 Kč/l.

Průměrná cena **vína s přívlastkem** ve sledovaném období dosáhla hodnoty 89,50 Kč/l.

Zahraňiční obchod ČR

Dovoz vinných hroznů a hroznové šťávy do České republiky v roce 2024

Druh	duben		leden - duben			
			celkem		z toho EU (27)	
	t	Kč/kg	t	Kč/kg	t	Kč/kg
Vin. hrozny stolní	3 723	49,60	12 687	62,80	4 060	69,90
Vin. hrozny moštové	-	-	-	-	-	-
Vin. hrozny sušené	265	53,60	1 553	52,90	343	57,60
Hroznová šťáva	68	39,20	298	36,50	298	36,50

Poznámka: ČSÚ po vyhodnocení celních deklarací je průběžně zpětně prováděna úprava údajů dovezeného zboží. * = cena neuvedena
Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Největší dodavatelé vinných hroznů stolních

leden - duben 2024

Země	t	Kč/kg
Indie	3 831	48,40
Jižní Afrika	3 052	64,80
Německo	1 958	71,90
Nizozemsko	1 586	72,30
Peru	702	77,20

Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Největší dodavatelé vinných hroznů sušených

leden - duben 2024

Země	t	Kč/kg
Turecko	427,7	60,80
Čína	310,3	39,50
Slovensko	11,2	174,2
Jižní Afrika	128,0	62,20
Írán	90,5	53,40

Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Největší dodavatelé hroznové šťávy

leden - duben 2024

Země	t	Kč/kg
Itálie	184,9	41,90
Německo	95,0	21,60
Španělsko	15,8	60,20
Francie	0,7	36,20
Slovensko	0,6	48,90

Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Vývoz vinných hroznů a hroznové šťávy z České republiky v roce 2024

Druh	duben		leden - duben			
			celkem		z toho EU (27)	
	t	Kč/kg	t	Kč/kg	t	Kč/kg
Vin. hrozny stolní	195	53,80	493	68,20	493	68,20
Vin. hrozny moštové	-	-	-	-	-	-
Vin. hrozny sušené	92	74,00	333	75,10	333	75,10
Hroznová šťáva	50	41,00	122	37,30	122	37,30

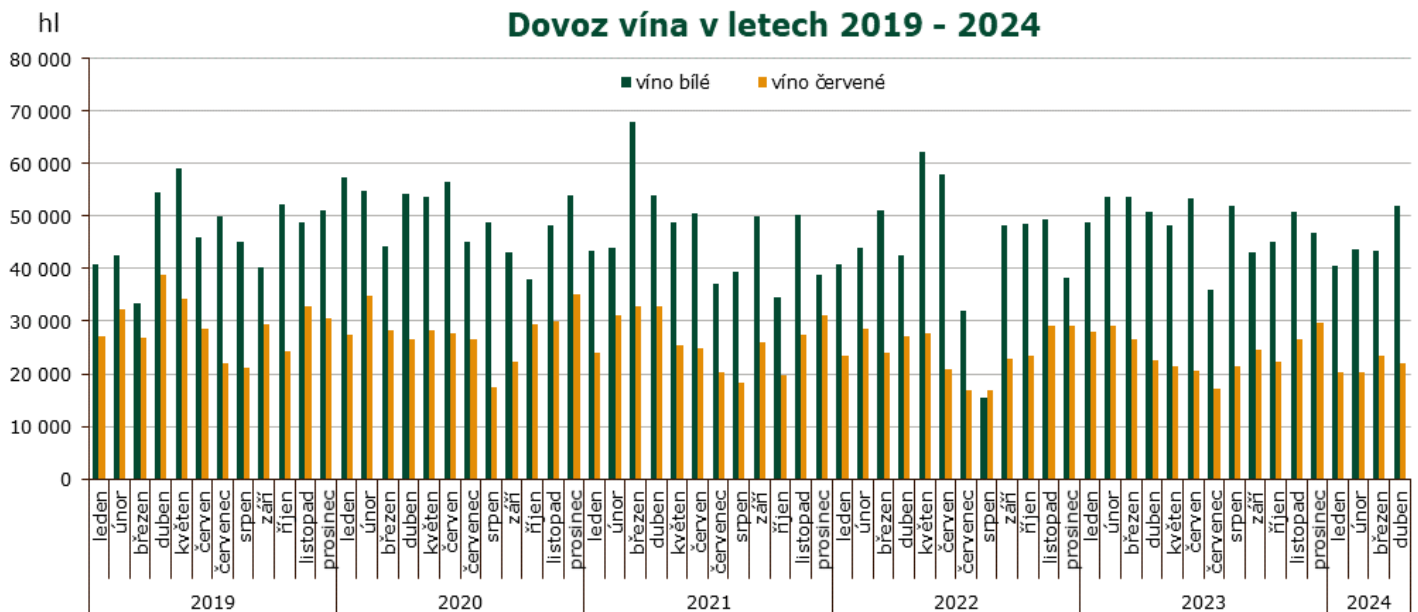
Poznámka: ČSÚ po vyhodnocení celních deklarací je průběžně zpětně prováděna úprava údajů dovezeného zboží; * = cena neuvedena
Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Dovoz vína do České republiky v roce 2024

Druh	duben		leden - duben			
			celkem		z toho EU (27)	
	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l
CELKEM	113 144	28,50	405 474	32,20	364 663	30,00
z toho: *šampaňské	122	1 072,70	986	984,40	984	981,70
šumivé	3 927	59,70	13 401	66,80	13 198	66,00
perlivé	22 084	64,20	61 642	65,60	61 619	65,60
víno bílé	51 975	23,70	186 192	23,50	185 814	23,30
víno červené	21 944	44,50	90 690	46,30	90 190	45,30
víno ostatní	12 951	49,90	51 511	50,30	11 808	55,40
vinný mošt	142	37,30	1 052	40,80	1 050	40,90

Poznámka: ČSÚ po vyhodnocení celních deklarací je průběžně zpětně prováděna úprava údajů dovezeného zboží; * = provedena korekce

Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Dovoz vína do České republiky podle velikosti obalu v roce 2024

duben	celkem		bílé		červené		ostatní	
	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l
Láhve do 2 l	32 192	62,00	12 457	48,00	9 976	81,00	9 759	60,30
Obaly nad 2 l	54 616	15,70	39 511	16,00	11 925	13,90	3 180	18,10
leden - duben	celkem		bílé		červené		ostatní	
	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l
Láhve do 2 l	135 509	60,60	50 545	46,10	44 373	78,90	40 590	58,80
Obaly nad 2 l	191 965	15,20	135 351	15,10	45 704	14,60	10 910	18,30

Poznámka: ČSÚ je po vyhodnocení celních deklarací průběžně zpětně prováděna úprava údajů dovezeného zboží;

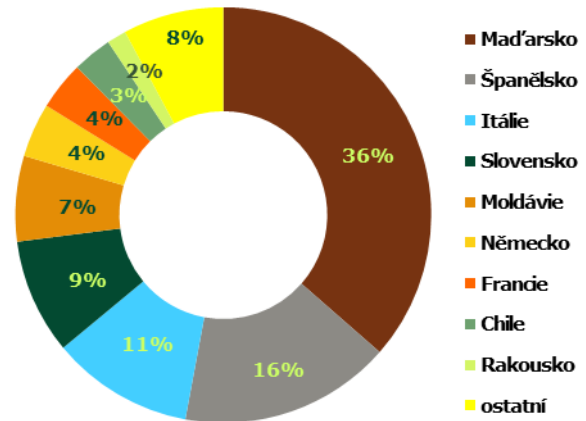
Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Hlavní dodavatelé vína: I-IV/2024

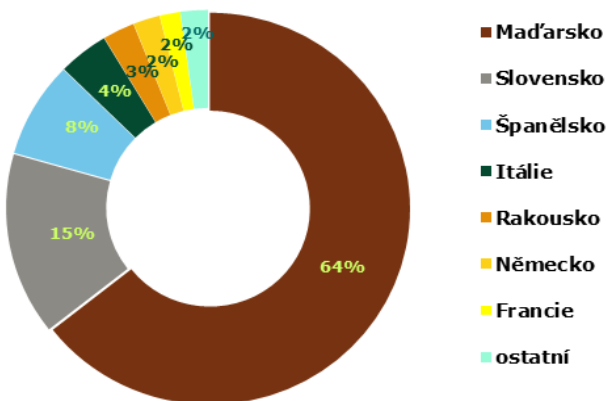
Země	Množství (hl)	Průměrná jednotková hodnota (Kč/l)
Maďarsko	124 111	16,80
Španělsko	56 100	21,10
Itálie	37 636	51,90
Slovensko	30 525	23,40
Moldávie	22 661	36,10
Německo	14 368	54,20
Francie	12 823	134,70
Chile	10 448	63,50
Rakousko	5 109	51,50
Rumunsko	2 541	13,60

Dovoz vína celkem: I-IV/2024

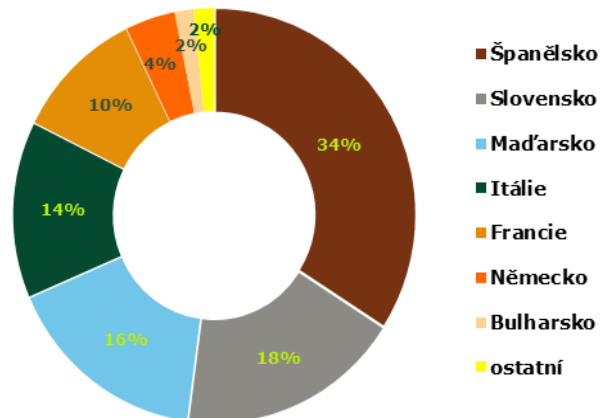

Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF;

Dovoz bílého vína: duben 2024

Dovoz červeného vína: duben 2024

Přehled dovozu vybraných položek z Maďarska a ze Španělska v období 2023-24

Země KN kód	Maďarsko				Španělsko			
	2204 21 79		2204 21 80		2204 21 79		2204 21 80	
období/jednotka	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l
Celkem 2023	29 283	18,80	7 224	27,00	793	37,00	2 099	46,70
červen	2 007	22,50	375	28,50	8	67,30	76	35,90
červenec	1 746	22,40	515	31,60	6	68,40	36	42,40
srpen	4 010	15,80	495	24,60	33	46,10	78	34,40
září	1 989	18,00	937	27,30	15	66,10	151	45,10
říjen	1 983	19,50	576	21,20	21	75,50	107	215,40
prosinec	3 275	18,10	586	25,60	31	79,90	121	54,80
leden 2024	2 940	17,10	605	24,60	3	63,70	61	36,50
únor	1 299	22,70	405	29,50	72	25,10	177	154,60
březen	3 333	18,40	641	26,00	3	66,20	155	48,30
duben	2 100	20,80	715	25,20	9	73,70	74	38,00
Celkem 2024	9 365	22,10	1 659	37,00	92	31,30	438	91,00

Poznámka: Položka celního sazebníku: 2204 21 79 - Bílá vína vyráběná v EU, s chráněným zeměpisným označením (ChZO), 2204 21 80 - Vína jiná než bílá, vyráběná v EU, s chráněným zeměpisným označením (ChZO); Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

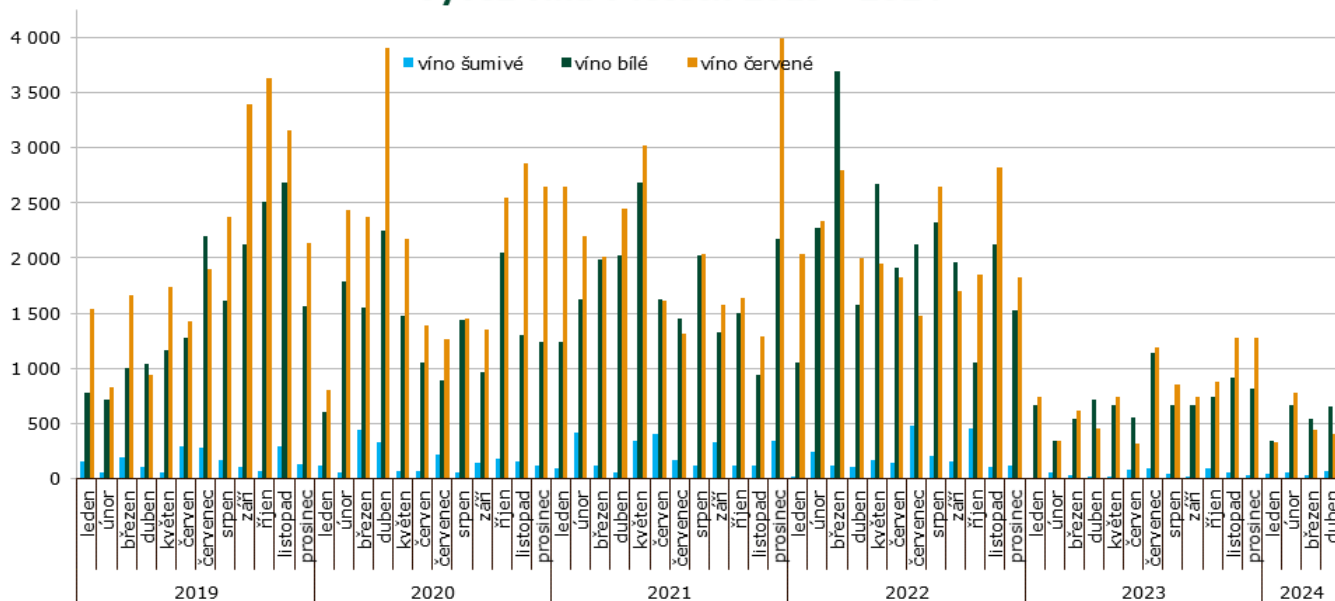
Vývoz vína z České republiky v roce 2024

Druh	duben		leden - duben			
			celkem		z toho EU (27)	
	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l
CELKEM	2 598	107,70	10 770	111,70	6 240	97,70
z toho: *šampaňské	17	1 059,40	46	1 424,70	45	1 417,00
šumivé	74	239,10	214	312,90	191	313,10
perlivé	352	19,50	720	20,30	719	20,10
víno bílé	657	140,60	2 233	130,60	1 783	100,50
víno červené	408	133,40	1 989	139,00	1 754	99,00
víno ostatní	1 081	89,20	5 530	90,90	1 709	77,70
vinný mošt	8	96,70	39	92,30	39	92,30

Poznámka: ČSÚ po vyhodnocení celních deklarací je průběžně zpětně prováděna úprava údajů vyvezeného zboží; pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.
*cena neuvedena; ** reexport

hl

Vývoz vína v letech 2019 - 2024

Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Vývoz vína z České republiky podle velikosti obalu v roce 2024

duben	celkem		bílé		červené		ostatní	
	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l	hl	Kč/l
Láhve do 2 l	2 034	117,60	617	147,60	370	142,80	1 047	91,00
Obaly nad 2 l	60	36,80	25	37,10	28	37,00	6	34,40
leden - březen	celkem		bílé		červené		ostatní	
Láhve do 2 l	9 390	112,50	2 119	135,70	1 853	146,30	5 419	91,90
Obaly nad 2 l	302	34,40	94	35,10	97	35,10	111	33,30

Poznámka: ČSÚ po vyhodnocení celních deklarací je průběžně zpětně prováděna úprava údajů vyvezeného zboží.
Pramen: Dle údajů ČSÚ zpracoval TIS ČR SZIF.

Zahraniční trhy Ceny průmyslových výrobců vína na Slovensku

Ceny zjištěné za měsíc duben 2024

EUR/l

Víno	Ceny průmyslových výrobců vína						Prodané množství (hl)
	min.	max.	průměr	průměr	meziměsíční	meziroční	
	duben 24			březen	%	%	
Víno bílé b.z.o. - lahvé	1,09	7,78	1,58	1,61	-2,0	8,8	2 650,68
- sudové	0,64	1,90	0,74	0,74	-0,3	7,0	7 634,51
Víno červené b.z.o. - lahvé	1,06	8,24	1,67	1,74	-3,9	12,4	1 286,81
- sudové	0,40	1,98	0,81	0,92	-11,8	17,0	1 918,16
Víno s ch.z.o. bílé - lahvé	1,87	7,14	2,08	2,05	1,3	1,5	158,86
- sudové	*	*	*	*	-	-	*
Víno ch.z.o. červené - lahvé	1,94	10,44	2,20	1,89	16,5	-	100,91
- sudové	*	*	*	*	-	-	*
Víno s ch.o.p. bílé - lahvé	1,73	9,64	2,79	2,86	-2,7	0,3	7 562,88
Jakostní víno bílé - lahvé	1,17	9,58	2,45	2,43	1,1	0,2	6 400,47
- Veltlínské zelené	1,10	7,75	2,02	2,05	-1,2	-3,9	1 025,74
- Ryzlink vlašský	1,00	8,87	1,85	1,83	1,4	-0,9	1 010,62
Víno s přívlastkem bílé - lah. v.	1,99	25,95	4,62	4,66	-0,8	2,0	1 162,41
Víno s ch.o.p. bílé - sudové	0,81	1,70	0,97	0,89	9,4	4,6	3 289,25
Tokajská vína celkem	11,43	20,31	13,14	13,21	-0,5	5,5	5,47
- Tokajské samorodé	6,70	14,44	7,68	7,22	6,5	5,5	2,62
- Tokajské putnové	16,16	23,66	18,06	17,20	5,0	5,5	2,74
Víno s ch.o.p. červené - lahvé	1,65	14,00	3,00	3,00	-0,3	-2,9	3 530,46
Jakostní víno červ. lahvé	1,28	9,75	2,63	2,57	2,5	-1,8	2 902,19
- Frankovka	1,05	10,23	2,33	2,25	3,6	-2,4	1 006,65
- Svatovavřínecké	1,65	5,77	2,39	2,44	-2,0	0,8	331,09
Jakostní víno červ.s přívl. -lah. v.	1,65	25,00	4,68	4,53	3,2	2,7	628,27
Víno s ch.o.p. jak. červ. - sudové	0,58	2,08	0,95	0,87	9,1	-24,8	2 143,25
Sekt	3,84	17,46	3,91	3,96	-1,4	11,6	2 306,88

Poznámka: ceny jsou uváděny v EUR/l, bez DPH, spotřební daně a dopravy; * = méně než 3 údaje; b.z.o. = bez zeměpisného označení, s ch.z.o. = s chráněným zeměpisným označením, s ch. o. p. = s chráněným označením původu
Pramen: ATIS Agrárne trhové informácie Slovenska

Obchodní odbytové ceny stolních vinných hroznů z dovozu na Slovensku

Datum zjištění ceny: 20. týden 2024

EUR/kg

Druh	min. (€/kg)	max. (€/kg)	Průměr (€/kg)	
			20. týden 2024	18. týden 2024
Vinné hrozny bílé	2,59	3,99	3,05	2,98
Vinné hrozny modré	3,49	4,25	3,83	3,46
Vinné hrozny červené	2,89	4,80	3,81	3,41

Pramen: ATIS, Agrárne trhové informácie Slovenska

Střední týdenní odbytové ceny stolního vína a vín s označením původu z Itálie

Datum zjištění ceny: 4.6.2024

EUR/hgdo

Víno/ období*	13.	14.	15.	16.	17.
Stolní víno bílé	5,96	5,96	5,96	5,96	5,97
Stolní víno červené	6,03	6,01	5,98	5,98	5,95
Víno/ období*	18.	19.	20.	21.	22.
Stolní víno bílé	5,97	5,97	5,97	5,97	5,99
Stolní víno červené	5,95	5,95	5,95	5,95	5,92

Pramen: ISMEA; <http://www.ismeaservizi.it>; pozn. hgdo = Ettogrado, tj. jednotka vyjadřující hektolitr a stupeň alkoholu; období* = kalend. týden

Přehled cen stolních vinných hroznů v Chorvatsku

Datum zjištění ceny: od 3.06.2024 do 09.6.2024 (tedy za 23. týden 2024)

EUR/kg

Druh ovoce	město: týden:	Sisak		Šibenik		Varaždin		Velika Gorica		Záhřeb		Chorvatsko clk.	
		23.	22.	23.	22.	23.	22.	23.	22.	23.	22.	23.	22.
Stolní hrozný bílé	min.	2,50	2,50	4,00	5,00	4,00	4,00	6,00	6,00	5,00	5,00	2,50	2,50
	max.	3,80	4,50	6,00	6,00	5,00	5,00	6,00	6,00	8,00	8,00	8,50	8,50
	prům.	3,15	3,50	5,00	5,50	4,50	4,50	6,00	6,00	7,00	7,00	5,74	6,13
Stolní hrozný červené	min.	2,50	2,50	4,00	5,00	5,00	5,00	6,00	6,00	5,50	5,50	2,50	2,50
	max.	2,80	2,80	6,00	6,00	5,00	5,00	6,00	6,00	8,00	8,00	8,00	8,00
	prům.	2,65	2,65	5,00	5,50	5,00	5,00	6,00	6,00	6,75	6,75	5,36	5,70

Poznámka: Chorvatsko celk.* kurziva = průměr z předchozího týdne;

Pramen: Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi - Tržište voće i povrće

Evropa není připravena na extrémní počasí. V ohrožení jsou víno, vepřové i železnice

Ve druhé polovině dubna zažilo Česko několik nocí, během kterých klesla teplota hluboko pod bod mrazu. Ten dopadl na zemědělce výrazněji než kdy jindy: únor, březen a první polovina dubna totiž naopak byly výjimečně teplé a potvrdily, že Evropa je nejrychleji se ohřívajícím kontinentem. Oproti světovému průměru v ní rostou teploty dvakrát rychleji, což ohrožuje potravinovou bezpečnost, infrastrukturu, zdraví obyvatel i stabilitu finančního systému. Některá z těchto rizik už dosáhla kritické úrovně a bez adekvátní reakce mohou skončit katastrofou, varovala Evropská agentura pro životní prostředí (EEA).

Mnohé evropské státy mají za sebou nezvykle mírnou zimu a už počátkem dubna zažívaly letní počasí. Loňský rok byl podle meteorologické služby EU Copernicus druhým nejteplejším v historii kontinentu, a vůbec nejvíce horkým globálně. Březen byl nejteplejší v historii, jako desátý měsíc v řadě a před ochlazením v druhé polovině dubna byl i tento měsíc teplotně extrémní.

Španělská laboratoř klimatických změn

Španělsko má nejspíš na kontě první čtvrtletí s nejvyššími teplotami od začátku záznamů v roce 1961. V některých částech země už v lednu naměřili téměř třicet stupňů Celsia. Nyní se na tuto úroveň dostaly i teploměry ve střední Evropě. V rakouských Alpách k tomu došlo poprvé v historii tak brzy na jaře. Tropické dny v dubnu jsou přitom netypické i pro Francii. „Je to asi deset stupňů nad normálem. Je velmi vzácné dosáhnout takové úrovně tak brzy v dubnu,“ řekl listu Le Monde Tristan Amm z francouzské národní meteorologické služby Météo-France.

Letošní zima zároveň ukázala, že potíže se suchem se v budoucnu na kontinentu nemusejí omezovat pouze na léto. V důsledku abnormálního tepla a nízkých srážek se několik španělských regionů potýkalo s nedostatkem vody už v uplynulých měsících. Úlevu sice přinesly březnové deště, Španěle však zůstávají ostražití. Nejde přitom jenom o zemědělství a potřeby místních obyvatel, v Katalánsku úřady řešily dopady sucha na»

turistiku. V Barceloně se návštěvníci v uplynulých týdnech mohli setkat s výzvami k šetření vodou, sprchy na pláži byly zavřeny a nebylo možné naplnit bazény.

Barcelonská hotelová asociace však varovala, že si město nemůže dovolit získat image hotelů s prázdnými bazény. Lobby hoteliérů tak přiměla úřady, aby uvolnily úplný zákaz napouštění a umožnily místo toho používat odsolenou vodu. „Pokud nebudeme opatrní, obraz Barcelony utrpí, ale zatím si nejsme vědomi žádného negativního dopadu. Turisté stále přijíždějí,“ citovala agentura Reuters ředitel asociace Manela Casalse. Na barcelonské hotely připadá desetina městské spotřeby vody, od roku 2016 ji snížily na polovinu.

Stovky tisíc mrtvých a škody za biliony

V této atmosféře vyvolala minulý měsíc rozruch publikace historicky první analýzy evropských klimatických rizik z dílny EEA. Reakce evropských politiků a přijímaná protipatření podle ní vůbec neodpovídají míře hrozeb. „Extrémní vedro, sucho, lesní požáry a záplavy, jaké jsme zaznamenali v posledních letech, se v Evropě i za optimistických scénářů globálního oteplování zhorší a ovlivní životní podmínky na celém kontinentu,“ jsou přesvědčeni autoři.

„Pokud nyní nebudou přijata rozhodná opatření, většina identifikovaných klimatických rizik by mohla do konce tohoto století dosáhnout kritické nebo katastrofické úrovně. Státisíce lidí by zemřely kvůli vlnám veder a ekonomické ztráty jen z pobřežních záplav by mohly přesáhnout bilion eur ročně,“ varuje studie. Za zvlášť ohrožený považuje jih kontinentu.

Jedním z velkých evropských problémů bude podle EEA udržení potravinové bezpečnosti. Výnosy z polí mohou v budoucnu ovlivnit „megasucha“ i nepředvídatelné meteorologické jevy jako pozdní mrazy a silné přívalové deště, ale také nové choroby, plísně a škůdci. To může vést k nedostatku potravin a růstu cen jídla a krmiv.

Evropští farmáři mají už nyní v mnoha regionech velké potíže. Symbolem vysychání Středomoří se v posledních letech staly olivy. Tři čtvrtiny světové produkce olivového oleje pocházejí z devíti evropských zemí, kde olivovníky stále více trpí. Na začátku roku byl tak olej v EU v průměru o padesát procent dražší než loni touto dobou. V Portugalsku a Španělsku se ceny zvedly dokonce o dvě třetiny.

Trpí vinná réva i hospodářská zvířata

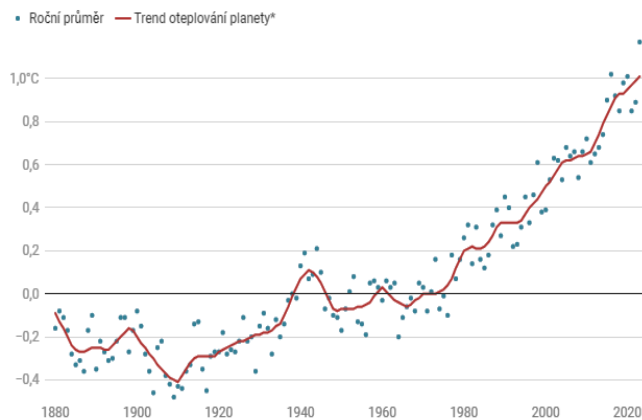
Velké starosti mají i pěstitelé vína. Jeho globální produkce loni klesla na nejnižší úroveň za šest dekad. V EU, která se na ní podílí ze šedesáti procent, šla dolů prakticky ve všech zemích, i když příčiny poklesu jsou rozdílné. Někde za to mohou sucha, jinde deště a bouře. Vědci se obávají, že devadesát procent tradičních vinařských regionů může během příštích dekad zcela zaniknout. Zvlášť ohrožené jsou ty ve Španělsku

a Itálii. Teoreticky by se vinice mohly rozšířit do jiných regionů, zejména podél pobřeží Atlantiku. To však bude záviset na mnoha místních faktorech.

Nejde však jen o rostlinnou produkci, problematická je i živočišná výroba. „Extrémně teplé počasí způsobuje stres našim zvířatům. Museli jsme co nejvíce investovat do ventilace a napájecího systému pro krávy,“ svěřil se Euronews portugalský chovatel dobytka Maaïke Smits, který má pětisetlávě stádo. Výkupní ceny mléka však podle něj tyto náklady nepokryjí, což brzdí další investice do farmy. Neustále ho navíc provázejí starosti, že časem nebude mít pro svůj dobytek dostatek vody. K tomu je třeba připočítat náklady na krmivo rostoucí v důsledku počasí.

Nedávné katalánské sucho ukázalo, že velkou výzvou bude udržet velké stavy prasat v regionu. V oblasti Osona se jich chová na milion a spotřebují tolik vody jako dvě stě tisíc lidí. Těch tam však žije jen 150 tisíc. Ze Španělska přitom pochází zhruba čtvrtina unijního vepřového a jeho produkce se tam za poslední desetiletí zdvojnásobila. Největším zákazníkem je Čína, ale nakupují tam i další evropské země včetně Česka.

Celosvětový růst teploty

*Trend byl vypočítán pomocí lokálně vážené regrese.

Graf: Studenti FSV; pramen: NASA/Climate.nasa.gov

„Katalánský sektor chovu hospodářských zvířat je předním na evropské úrovni a hlavním pilířem ekonomiky našich regionů. Je to celý ekonomický model s přidruženým masným průmyslem, maloobchodem, cestovním ruchem a gastronomickými sektory,“ vysvětlil webu Politico katalánský ministr zahraničí Meritxell Serret.

Železnice je ekologická, ale zranitelná

Zmíněná zpráva poukazuje i na obrovskou zranitelnost evropské infrastruktury. Už minulé sezony ukázaly, jak dokážou vyschlé nádrže a teplé řeky poškodit výrobu elektřiny nejen z vody, ale také z jádra. Vysychání Rýna provázejí obavy o transport uhlí do uhelných elektráren. Agentura přitom upozorňuje, že kvůli vedrům je nutné počítat s letním zvýšením spotřeby elektřiny pro

chlazení budov. Dalším ohrožením pro infrastrukturu je očekávaná stoupající hladina moře.

Odborníci také stále častěji hovoří o zranitelnosti evropské železniční sítě, jejíž využití zároveň považují za žádoucí z hlediska snahy o dekarbonizaci. Environmentalisté upozorňují na to, že vlády sice vlaky propagují, ale činí málo pro adaptaci této formy dopravy na klimatické změny. Teplo přitom ohýbá koleje a prověšuje nadzemní kabely, což narušuje přenos elektřiny. Přívalové deště bortí železniční násypy, bouře kácí stromy a eroze ničí pobřežní útesy.

Jen v Rakousku byly loni kvůli počasí vlaky nuceny zastavit v 1 900 případech. „Nikdy jsme neměli v posledních letech kvůli bouřkám tolik případů zrušení vlaků jako loni v srpnu,“ řekl novinářům mluvčí železniční společnosti ÖBB Bernhard Rieder s tím, že obzvláště ničivé byly záplavy a masivní sesuvy bahna při prudkých bouřích. Dodal, že stoupající teploty v alpské oblasti vedou i k nárůstu počtu požárů v lesích u tratí a jejich deformacím.

Porostou ceny pojištění

Ve Španělsku se kvůli erozi pobřeží uvažuje o přesunu železnice na sever od Barcelony do vnitrozemí. To by však stálo desítky miliard eur. Na problémy stále více myslí i výrobci vlaků. Kupříkladu společnost Hitachi Rail vyvinula lokomotivu na tři pohony – zvládne jízdu pomocí elektrického vedení, dieselového motoru i baterie.

EEA také varuje, že klimatické změny mohou rozkolísat veřejné finance členských států v důsledku nižších daňových příjmů a větších výdajů. Velkým potížením bude podle agentury nejspíš čelit i nemovitostní trh a pojišťovací byznys. Z oboru zaznívá, že se Evropané musejí připravit na prudký růst cen pojištění.

Alarmující je i to, že zejména na jihovýchodě kontinentu je drtivá většina škod nepojištěná. Pojištěné škody z přírodních katastrof se v současnosti globálně pohybují kolem sta miliard ročně. Švýcarská zajišťovna Swiss Re přitom podotýká, že v Evropě rostou zejména škody způsobené prudkými bouřemi.

Extrémní počasí se v neposlední řadě podepíše na zdraví obyvatel, zejména starších lidí. Studie připomíná, že například v létě roku 2022 bylo vedrům v Evropě připisáno až sedmdesát tisíc předčasných úmrtí. Rizika související s vysokými teplotami jsou podle ní už nyní na kritické úrovni pro obyvatele jihu kontinentu. Nejde přitom pouze o kolapsy z přehřátí, ale také o skony či zranění při povodních, bouřích a lesních požárech.

Navíc Evropanům hrozí zvýšené nebezpečí různých infekcí a zavlečení dosud exotických nemocí. Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku dal přitom tento týden za pravdu skupině švýcarských senierek, které žalovaly vládu kvůli nedostatečnému úsilí v boji proti globálnímu oteplování. Tvrdí, že je tak ohrožuje na životě. Verdikt může spustit vlnu podobných žalob.

Evropská komise v reakci na zprávu konstatovala, že musí zlepšit přípravu na popsaná rizika. Nad uvedením do praxe se však vznášejí otázky. Už nyní budí se snižováním emisí spojená opatření velkou nevoli napříč státy i sektory. A pokud v červnových volbách do Evropského parlamentu zvítězí pravíci populisté, dá se čekat méně unijní snahy o ochranu klimatu než dosud.

pramen: www.e15.cz; redakčně upraveno

Kurzy devizového trhu - Česká národní banka - platnost od 12.6.2024

1 BGN – 12,626 Kč
100 RSD* – 21,141 Kč

1 EUR – 24,695 Kč

100 HUF – 6,246 Kč
1 PLN – 5,687 Kč

*Pozn. Kurz srbského dináru zveřejňuje ČNB vždy poslední pracovní den v měsíci, tedy 31.5.2024

Vydavatel

TIS^{ČR} SZIF

Státní zemědělský intervenční fond
Ve Smečkách 33, 110 00 Praha 1

<http://www.szif.cz>

Odpovědný pracovník

Ing. Tomáš Materna
vedoucí oddělení agrární informatiky

tel.: 703 197 498

fax: 222 871 591

e-mail: Tomas.Materna@szif.cz

Komoditní manager

Ing. Jiří Očenášek
komoditní manager

tel : 703 197 490

fax: 222 871 591

e-mail: Jiri.Ocenasek@szif.cz

Rozmnožování anebo rozšiřování tohoto zpravodaje nebo jeho části jakýmkoliv způsobem je zakázáno, s výjimkou případů povolených autorským zákonem nebo předchozího písemného souhlasu TIS^{ČR} SZIF. Údaje obsažené v tomto zpravodaji jsou pouze informativního charakteru a nemají závaznou povahu. Jejich citace je možná pouze s uvedením zdroje TIS^{ČR} SZIF.